

2023 DECEMBER

VÁRFALVA KÖZSÉGI NAPLÓ

Várfalva Község időszakosan megjelenő tájékoztató lapja

ISSN 2602-1846, ISSN-L 2602-1846

„Fenn az égen te csillagocska,
ragyogj hát fel minekünk!
Takargasd be a te világot,
a mi édes kisdedünk.

Szálljon áldás a családra,
béke járja be szívünk.
Fenn az égen te csillagocska,
ragyogj hát fel minekünk!

Fenn az égen angyal mondja:
földre szállott érettünk.
Ünnep járjon be a házba,
ma kalács a kenyerünk.

Szálljon áldás a családra,
béke járja be szívünk.
Fenn az égen te csillagocska,
ragyogj hát fel minekünk!”

(Bagossy Brothers Company)

Várakozás, reménység, meghittség, fény, békesség, öröm, adakozás, megbocsátás, mosoly... az ünnepi varázslat néhány szikrája, amivel a karácsony évről évre beragyogja otthonainkat. Kívánjuk, hogy mindannyian részesüljünk az ünnepi csoda melegében!

Áldott, békés szeretetteljes karácsonyt és boldog új évet kívánunk mindenkinek!
VÁRFALVA KÖZSÉG TANÁCSA ÉS POLGÁRMESTERI HIVATALA NEVÉBEN
MÄRGINEAN JÄNOS, polgármester és KOLOZSI ERNÖ, alpolgármester

Tartalom:

- Fogytékossággal élő és speciális igényű személyek fogalmának meghatározása és a köztük lévő különbségek
- A Várfalvi Általános Iskola fejlesztését érintő pályázatok 2023-ban
- A medve váratlan látogatásai Várfalván
- Titkos kertek keresésében
- Elfelejtett szokások és mesterségek nyomában
- A kis fa- mese
- Advent másként

Fogyatékossgal élő és speciális igényű személyek fogalmának meghatározása és a köztük lévő különbségek, a közigazgatási szervek által biztosított szociális védelem értelmében

Mielőtt rátérnék a címben előrevetített témára, fontosnak találom kitérni a fogyatékossgal élő, illetve sajátos igényű személy fogalmának meghatározására. A román nyelv értelmező szótár, a 2011 évi 5555 számú, az inkluzív oktatást szolgáló iskolai központok szervezéséről és működéséről szóló rendelet jóváhagyásáról szóló rendelet és a 2006 évi 448 számú, a fogyatékossgal élő személyek jogainak védelméről és előmozdításáról szóló törvény alapján történő fogalom meghatározás szerint „fogyatékossgal élő személy” minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely korlátozhatja teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. A fogyatékossgal különböző típusú és súlyosságú lehet, amely kialakulásához többek között egészségügyi állapotok, traumák vagy mentális egészségi állapotok vezetnek.

A sajátos szükségletű személy fogalmának meghatározásakor érdemes figyelmet fordítani a megnevezés jelentéstartalmai közötti árnyalatnyi különbségeire.

A „különleges szükségletekkel rendelkező személy” kifejezés egy általános és modern kifejezés, azon esetek széles körének leírására használnak, amelyek fenállásakor az egyén különleges szükségletekkel vagy eltérő igényekkel rendelkezik, amelyek magukban foglalhatják a fogyatékossgal is.

Ez egy emberközelibb és elfogadóbb megfogalmazása a régebbi „fogyatékossgal élő személy” kifejezésnek, amely leginkább azokra az egyénekre vonatkozik, akiket fizikai vagy mentális problémáik valamilyen módon korlátoznak.

A „sajátos szükségletű emberek” fogalomkörébe tehát nem kizárólag a fogyatékossgal élők tartoznak, hanem a különböző okok fennállása miatt ide sorolhatjuk a: speciális szükségletekkel rendel-

kező, például a speciális nevelési igényekkel rendelkező személyeket, a napi tevékenységekben orvosi segítségre vagy támogatásra szorulókat, a krónikus betegségben szenvedőket, stb.

Annak érdekében, hogy a „fogyatékossgal” kifejezéssel kapcsolatos megbélyegzést vagy negatív címkézést csökkentsék és elősegítsék egy elfogadóbb nyelvezet használatát, számos szervezet és csoport leginkább a „speciális szükségletű emberek” elnevezést használja.

A fentiekben ismertetett két fogalom alapján megállapítható, hogy a „különleges szükségletű személy” egy tágabb fogalom, amely az egyéni igények és követelmények széles körét foglalja magában, míg az „akadályozott személy” konkrétan azokra vonatkozik, akik fizikai vagy mentális állapotukból adódóan korlátozottak.

A hazai jogszabályok „fogyatékossgal élő személy” megfogalmazást használja az „akadályozott személy” kifejezés kárára, amelyet sok országban használnak egy olyan személyre utalva, aki korlátozva van bizonyos tevékenység elvégzésében vagy a társadalmi szerepvállalásban.

Fontos megjegyezni, hogy a „fogyatékossgal élő személy” kifejezést egyes kontextusokban elavultnak vagy megbélyegzőnek tekinthető, számos szervezet és kormány a „akadályozott személy” vagy „speciális szükségletekkel rendelkező személy” kifejezés használatát ajánlja a befogadóbb és tisztelteljesebb nyelvezet előmozdítása érdekében.

Bármelyik megfogalmazást használjuk, tudnunk kell, hogy a fogyatékossgal élő személyek jogainak védelméről és előmozdításáról szóló 448/2006. sz. törvény értelmében ez a kategória különleges védelmet élvez. E törvény 3. cikke szerint: a fogyatékossgal élő személyek jogainak védelme és előmozdítása a következő elveken alapul:

a) az alapvető emberi jogok és szabadságok tiszteletben tartása; b) a diszkrimináció megelőzése és leküzdése; c) esélyegyenlőség; d) egyenlő bánásmód a foglalkoztatásban és a munkavégzésben; e) társadalmi szolidaritás; f) a közösségek felelősségvállalása; g) szubszidiaritás; h) a társadalom alkalmazkodása a fogyatékossgal élő személyek érdekeihez; i) a fogyatékossgal élő személyek érdekei; j) integrált megközelítés; k) partnerség; l) a saját életük, az őket érintő szolgáltatások és támogatási formák feletti választás, ellenőrzés és/vagy döntés szabadsága;

m) egyénközpontú megközelítés a szolgáltatások nyújtása során; n) védelem az elhanyagolás és a visszaélés ellen; o) a legkevésbé korlátozó lehetőség kiválasztása a szükséges támogatás és segítség meghatározása során; p) a fogyatékossgal élő személyek integrációja és társadalmi befogadása, biztosítva a társadalom minden más tagjával azonos jogokat és kötelezettségeket, tiszteletben tartva a fogyatékossgal élő személyek sajátos szükségleteit.

A hatóságok, a szociális szolgáltatók, a civil

társadalom képviselői, valamint a 448/2006 törvény alkalmazásáért felelős természetes és jogi személyek kötelesek előmozdítani, tiszteletben tartani és garantálni a fogyatékossgal élő személyek azon jogait, amelyek az 1996. május 3-án Strasbourgban elfogadott *felülvizsgált Európai Szociális Charta* rendelkezéseivel összhangban vannak, és amelyet a 74/1999. sz. törvény ratifikált, valamint minden erre vonatkozó nemzeti és nemzetközi jogi aktussal, amelyekben Románia részt vesz.

A fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényesítése és tiszteletben tartása elsősorban a fogyatékossgal élő személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti helyhatóságok, továbbá a központi hatóságok, a civil társadalom és a fogyatékossgal élő személy családja vagy törvényes képviselője felelőssége.

Ki kell hangsúlyozni, hogy az illetékes hatóságok kötelesek biztosítani a szükséges pénzügyi forrásokat és konkrét intézkedéseket hozni annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek közvetlenül és korlátlanul hozzáférjenek a szolgáltatásokhoz.

A hatályos jogi rendelkezések szerint a fogyatékossgal élő személyek főbb jogai a következők: az egészségvédelemhez - megelőzéshez, kezeléshez és rehabilitációhoz - való jog; az oktatáshoz és szakképzéshez való jog; foglalkoztatás és a munkahelyhez való alkalmazkodás, szakmai tanácsadás és átképzés; szociális segélyhez, azaz szociális szolgáltatásokhoz és szociális ellátásokhoz való jog; lakhatás, személyes lakókörnyezet, közlekedés, informális és kommunikációs úton megvalósuló hozzáférés a fizikai környezethez; szabadidős tevékenységek, a kultúrához, sporthoz, idegenforgalomhoz való hozzáférés; jogi segítséghez való jog, adókedvezményhez való jog; a mozgásukban akadályozott személyek otthoni felméréshez és kétéventi újra értékeléséhez való jog a felmérő bizottság tagjai által.

A Fogyatékossgal Élők Országos Hatósága a legfőbb országos szintű szerv, amely jogosult a szakpolitikák kidolgozására, valamint figyelemmel kísérni és ellenőrizni a fogyatékossgal élő személyek jogainak tiszteletben tartását. Mindazok, akik ezen a téren érdekeltek tájékozódhatnak a hatóság portálján, amelyet a www.ampd.gov.ro címen érhetnek el, Naprakész, érvényes ismereteket szerezhetnek a szociális ellátásról, a fogyatékossgal élő személyek besorolásának kritériumairól,

Itt releváns információkat talál a szociális szolgáltatásokról, a fogyatékossgal élő személyek besorolásáról, a juttatásokról és szolgáltatásokról valamint az intézményi ellátásból való kiemelésről.

Fontos információforrás lehet a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló „Egy méltányos Románia” 2022-2027 nemzeti stratégia is, amely ugyanezen a kormányzati platformon található meg. A legfrissebb statisztikák szerint Romániában a 16 éves és annál idősebb fogyatékossgal élő emberek száma 890 702. Közülük 9282 enyhe, 90227 közép súlyos, 413205 súlyos és 377988 nagyon súlyos fogyatékossgal élnek. Meg kell jegyezni, hogy ugyanezen statisztikai adatok szerint a 16-66 év közötti fogyatékossgal élők teljes számából csupán 47466 fő dolgozik.

Mivel a szakképzés megszerzése fontos szerepet játszik a hatóságok azon törekvésében, hogy megteremtsék a szükséges előfeltételeket e kategóriába tartozó személyek munkaerő-piaci integrációjához, a következőkben helyénvalónak tartjuk, a fogyatékossgal élő személyek oktatáshoz való jogára, öszszpontosítani

A 448/2006 törvény 2. szakasza főként a fogyatékossgal élő személyeket megillető oktatással foglalkozik. A fogyatékossgal élő emberek életkortól függetlenül, a fogyatékossgal típusának, mértékének és oktatási szükségleteiknek megfelelően szabadon és egyenlően hozzáférhetnek az oktatás minden formájához. A fogyatékossgal élő személyek oktatása a nemzeti oktatási rendszer szerves részét képezi, amelyet a Nemzeti Oktatási Minisztérium koordinál. A fogyatékossgal élő emberek számára egész életen át tartó szakképzést biztosítanak. Az iskolai oktatás formájának és típusának, valamint az oktatási intézménynek a kiválasztását illetően a fogyatékossgal élő személy vagy adott esetben az ő családja vagy törvényes képviselője határoz. A fogyatékossgal élő személyek sajátos helyzetüktől függően választhatják meg a megfelelő oktatási formát, szem előtt tartva, hogy a fogyatékossgal élő személyek oktatása a következők révén valósul meg: általános oktatás; integrált speciális oktatás, amely az általános oktatás keretében szerveződik; speciális oktatás; otthoni vagy egészségügyi intézményekben történő oktatás; egyéb alternatív oktatási lehetőségek, az egyéni oktatási igényekhez igazodva.

Fontos rámutatni, hogy a fogyatékossgal élő és/vagy sajátos nevelési igényű, a normál oktatásba integrált fiatalok és gyermekek az egyéni helyzetükhöz igazodó és segítő, utazó tanárok által nyújtott oktatási és nevelési támogatásban részesülnek. A jogszabályok a fogyatékossgal élő és sajátos nevelési igényű gyermekek és fiatalok iskolai és pályaorientációjára is megoldást kínálnak, az érdeklődőket a Megyei Erőforrás- és Nevelési Segítő Központok keretében működő Iskolai és Pályaorientációs Bizottságokhoz irányítják. A törvény értelmében ez a Bizottság illetékes a fogyatékossgal élő és sajátos nevelési igényű gyermekek és fiatalok számára az iskolai és szakképzési tanácsadói bizonyítvány kiállítására, amely elengedhetetlen az oktatási forma kiválasztásának folyamatában. A Megyei Tanfelügyelőségek feladata ezen intézkedések végrehajtásának felügyelete. Ebben az összefüggésben érdemes megemlíteni a 2011. október 7-i 5555. számú rendeletet is, amely jóváhagyja a megyei/önkormányzati oktatási erőforrás- és segítő központok szervezéséről és működéséről szóló szabályzatot.

Végezetül szeretnénk rámutatni arra, hogy a

szubszidiaritás elve alapján a helyi hatóságoknak jut az elsődleges szerep a fogyatékossgal élő és különleges szükségletű emberek támogatásában és tanácsadásában, amennyiben ezeket az eseteket a tudomásukra hozzák.

Conceptul de sanse egale reprezinta rezultatul prin care diferite sisteme ale societatii si mediului, precum serviciile, activitatile, informarea si documentarea, sunt puse la dispozitia tuturor, in particular a persoanelor cu dizabilitati. Egalizarea sanselor (crearea de sanse egale) defineste procesul prin care diferitele sisteme sociale si de mediu (infrastructura, servicii, activitati informative, documentare) devin accesibile fiecaruia si, in special, persoanelor cu handicap.

Mivel a helyi hatóságok állnak a polgárokhoz legközelebbi közigazgatási szinten, közigazgatási szempontból ők rendelkeznek a legmegfelelőbb eszközökkel ahhoz, hogy a fogyatékossgal élő személyek életminőségének támogatásához és javításához hozzájáruljanak. Számos módon beavatkozhatnak az egyenlő hozzáférés és a közösségbe való befogadás biztosítása érdekében.

Arra biztatjuk a község polgárait, hogy amennyiben úgy vélik, hogy tulajdon helyzetükre vonatkozhat a fogyatékossgal élő személyek jogainak védelméről és előmozdításáról szóló 448/2006 törvény, illetve az 5555/2011-es rendelet, forduljanak bizalommal a Várfalvi Polgármesteri Hivatal szociális osztályához, valamint az iskolák szakképzett személyzetéhez, annak érdekében, hogy a jelzett igények kielégítésére megtalálják a legmegfelelőbb megoldást. A hatóságok kötelessége, hogy tanácsadási és orientációs szolgáltatásokat nyújtsanak a fogyatékossgal élő személyek és azok családtagjai számára, annak érdekében, hogy képesek legyenek megbirkózni a különleges helyzetekkel, valamint segítsék őket a rendelkezésre álló szolgáltatásokhoz és erőforrásokhoz való hozzáférésben.

A kiszolgáltatott személyek védelmének biztosítása közös felelőssége a kormányoknak, közösségeknek, családoknak és nemzetközi szervezeteknek, mivel alapvető emberi értékeket tükröz, és hozzájárul egy igazságosabb, stabilabb és humánusabb társadalomhoz. Csak szolidaritással és empátiával építhetünk erős társadalmat.

Cherejdi Annamária Liza, jogtanácsos

A Várfalvi Általános Iskola fejlesztését érintő pályázatok 2023-ban

Várfalva Község Helyi Tanácsa és Polgármesteri Hivatala egy sor finanszírozási forrás megszerzésével támogatja a Várfalvi Általános Iskolát és az alárendelt iskolai egységeket.

2023 szeptemberében fejeztük be és adtuk át Az Országos Beruházási Társaság által támogatott projekt „Iskolai testnevelési csarnok építése Várfalván, a 360A szám alatt, Várfalva Község, Kolozs Megye” eredményeként az iskola új fedett sporttermét. A pályázat célja egy iskolai testnevelési terem építése és felszerelése volt a várfalvi általános iskola udvarán, annak érdekében, hogy a diákok megfelelő sporteszközökkel felszerelt, modern környezetben sportolhassanak. Az épület egy sportcsarnokból, öltözőkből, mosdókkal és zuhanyzókkal ellátott öltözőkből, egy technikai helyiségből és egy irodából áll.

2023-ban számos pályázatra nyertünk belső és külső forrásokból támogatást, nevezetesen a Környezetvédelmi Alapkezelőtől (AFM) és a Nemzeti helyreállítási és Rezilienciaépítési tervtől (PNRR).

Két pályázatot a Környezetvédelmi Alapkezelő, energiahatékonysági programján keresztül finanszíroznak, nevezetesen:

- „Az energiahatékonyság és az intelligens energiagazdálkodás növelése az oktatási egységként működő középületekben- kövendi elemi iskola, Várfalva község”

- „Az energiahatékonyság és az intelligens energiagazdálkodás növelése az oktatási egységként működő középületekben a székelyhidas elemi iskola, Várfalva község”

Ezek a pályázatok lehetővé teszik, hogy a kövendi és székelyhidas iskolákat energetikai szempontból helyreállítsák. A rehabilitáció magában foglalja az épületek tartószerkezetének és tetőszerkezetének nagyjavítását, a falak szigetelését, a külső ácsszerkezetek cseréjét, valamint a műszaki és közvilágítási rendszerek rehabilitációját, a világítási hálózat rehabilitációját, fotovoltai panelek és járdák felszerelését.

Szeptemberben befejeződtek a közbeszerzési eljárások a Műszaki Terv megszerzése és a munkálatok elvégzése érdekében. Jelenleg a Műszaki Tervezéssel kapcsolatos munkálatok zajlanak, majd ezt követi a munkálatok kivitelezése.

A Nemzeti Helyreállítási és Rezilienciaépítési terv (PNRR)-C10 Helyi Alapból kapunk támogatást:

- „Energiahatékonyság növelése a Várfalvi Általános Iskola épületének, Várfalva, 360A szám,

Várfalva község, Kolozs megye” pályázatunkra.

A projekt fő célja az épület hőszigetelése, a külső ácsszerkezetek cseréje, az épület tetőszerkezetének cseréje, a fűtési és vízellátó rendszer hőszigetelése, a világítási berendezések korszerűsítése, napelemek telepítése az áramtermeléshez és a járdák javítása. Novemberben véglegesítették a műszaki tervet, most a munkálatok kivitelezésére irányuló közbeszerzési eljárások következnek.

A Nemzeti Helyreállítási és Rezilienciaépítési terv (PNRR)-C15 Oktatási alapjából kapunk támogatást:

- A Várfalvi Általános Iskola felszerelése bútorokkal, didaktikai anyagokkal és digitális eszközökkel, Várfalva község, Kolozs megye.

A projekt magában foglalja az iskola felszerelését interaktív táblákkal, számítógépekkel/laptopokkal, videokamerákkal, hangrendszerekkel, multifunkcionális nyomtatókkal, a multidiszciplináris laboratórium felszerelését. A termékek szállítására közbeszerzési eljárásra kerül sor az elkövetkező időszakban.

*Dávid Noémi, Finta Márta, Székely Izabella
pályázati és közbeszerzési osztály*

A medve váratlan látogatásai Várfalván

2023 év folyamán Várfalva községben több alkalommal is garázdálkodott a medve, számos esetben látták a települések utcáin.

A gazdák medvetámadásokat telefonon és írásban jelentették a polgármesteri hivatalban.

- 2023.10.28-án - Daczó András és Fülöp Béla várfalvi gazdaságában, amelynek következtében 3 kecske hullott el és 28-nak nyoma veszett.

- 2023.11.01-én Popa Cosmin Sorin hidasi gazdaságában melynek 1 kecske esett áldozatul, és 13 kecske eltűnt.

- 2023.11.16-án Morea Cristian gazdaságában Csegezben, ahol 2 kecske tetemét találták meg. Ebben a gazdaságban egy korábbi időpontban újabb támadás történt.

Ing. Perde Raul Cătălinnal, az AVPS Potaiissa Turda, igazgatójával folytatott beszélgetés során lehetőségünk nyílt arra, hogy választ kapjunk a medvék viselkedésével és a támadások megelőzésével kapcsolatos néhány kérdésre.

A beszélgetés tartalma:

- Az Ön megítélése szerint a várfalvi lakosokra és a község gazdaságaira nagy veszélyt jelentenek-e a medvék?

„Az emberekkel való ismételt, negatív tapasztalatok nélküli érintkezés révén a medve megtanulhatja elfogadni az emberek jelenlétét. Ebben az esetben a tűréshatár túllépésre kerül sor, és nagyon valószínű, hogy a medve már nem fog visszahúzódni az emberek jelenlétében.

Mivel az elmúlt hónapban néhány medve 5 alkalommal is betört Várfalvára komoly károkat okozva, úgy véljük, hogy a településre bejövő medvék nagy kockázatot jelentenek a várfalvi lakosok

számára.”

- Hány medvéről van tudomása Várfalva község területén?

„Az AVPS Potaiissa Turda szakmunkatársai által végzett legutóbbi felmérést követően, mintegy 6 barnamedvét azonosítottak. Mivel a község településeinek környékén található mezőgazdasági területeken és gyümölcsösökben könnyen jutnak táplálékhoz, ezért jelentősen megnőtt a medvék száma, akik a hegyvidékről vándorolnak erre a vidékre. „

- Az állattartó gazdaságok tulajdonosai milyen biztonsági intézkedésekkel védekezhetnek a medvetámadások ellen?

- Az állattartóknak a következő biztonsági intézkedéseket kellene meghozniuk:

- megfelelő magasságú, erős kerítés építése, amely valószínűbbé teheti, hogy a vadon élő állatok máshol keresnek táplálékforrást;

- az állattartóknak ajánlott az elektromos kerítés;

- éjszakára az állatok menedékhelyekre való bezárása segít a károk minimalizálásában;

Ahhoz, hogy segítséget tudjunk nyújtani a várfalvi lakosoknak, az AVPS Potaiissa Turda és Várfalva község polgármesteri Hivatala szerződést kötött, melynek jogi alapját a barnamedvék a települések lakott területein történő személyek és tulajdonuk ellen irányuló támadások megelőzése és leküzdése érdekében történő azonnali beavatkozás módszereinek jóváhagyásáról, valamint egyes normatív aktusok módosításáról és kiegészítéséről szóló 2021. évi 81. számú sürgősségi rendelet biztosítja.

Megelőzés és beavatkozás:

A község lakosainak tudniuk kell, hogy a gazdaságokat ért medvetámadás esetén az 112- seghívó számon a történeteket jelenteni kell. Ilyen esetben kiküldik a csendőrség legénységét, akik akusztikus módszerek alkalmazásával üzzék el a medvét. Az AVPS Potaiissa Turda ezekben az esetekben 3 alkalommal is intézkedik az incidens helyszínén, a medve elriasztására akusztikus módszerek bevetésével.

Ha ismételten észlelik a medvék jelenlétét a közelükben, utcákon, gazdaságokban, tegyenek jelentést írásban Várfalva község polgármesteri Hivatalában, amelyben kéri az AVPS Potaiissa Turda akusztikus módszerekkel történő beavatkozását a

területen. A medve egy vadon élő állat, amely fél az élőhelyére nem jellemző hangoktól, így rendszeres akusztikai módszerekkel távol tartható a lakott területektől vagy az állattartó telepektől. Például Daczó András és Fülöp Béla, gazdaságikat ért támadás után, akusztikus ágyút telepítettek, hogy elijesszék a medvét. Ez a mai napig biztonságban tartja a gazdaságaikat.

Kártérítés igénylése

A medvetámadások esetén az állami kártérítés a 407/2006 vadászati és vadászati alap védelméről szóló törvény 1. és 2. mellékletében felsorolt vadászati érdekeltségű vadon élő állatfajok által okozott károk és/vagy sérülések megtérítésének módjáról, valamint a végrehajtásához szükséges egyes intézkedésekről szóló 2023. évi 3. számú határozattal összhangban történik.

A jogszabály értelmében kártérítés igényelhető a mezőgazdasági termények megsemmisítése, a háziállatok megölése vagy megsebesítése, az emberek megsebesítése és a gépjárművekben okozott károk esetén.

A kárfelmérést és -értékelést a következő intézmények képviselőiből álló bizottság végzi: Kolozs Megyei Mezőgazdasági Igazgatóság, Kolozsvári Környezetvédelmi Ügynökség, AVPS Potaişa Turda és Várfalva község Polgármesteri Hivatala. A bizottságot a károsultak által Várfalva község Polgármesteri Hivatalához benyújtott kérelmeket követően hívják össze. A vadállatok támadását az esetet követő 48 órán belül be kell jelenteni a helyi polgármesteri hivatalnak. A támadás bejelentésekor, ha a támadás háziállat sérülését vagy halálát okozta, a háziállatot vizsgáló állatorvostól származó adatlapot kell benyújtani. A kártérítési igény benyújtásakor a tulajdonosoknak az állatorvostól származó adatlapon kívül mellékelniük kell a mezőgazdasági nyilvántartásból származó igazolást, amely tartalmazza az állatok számát és a károsultak tulajdonában lévő földterületet. Különösen felhívjuk a lakosok figyelmét arra a tényre, hogy a káresetnek a gazdaság tulajdonosainak birtokában lévő földterületen kell megtörténnie. A földterület tulajdonjogát a Mezőgazdasági Nyilvántartásban bemutatott és működtetett tulajdoni lapokkal, bérszerződésekkel vagy adományozási okiratokkal lehet igazolni. Voltak olyan esetek, amikor a kárpótlás igénylésekor a gazdaság tulajdonosa nem tudta bemutatni a földterület tulajdonjogát és bérletét igazoló dokumentumokat, mivel az állattartó telep egy ismerősének földjén létesült anélkül, hogy a két fél között okiratot kötöttek volna, és ezért a kért kártérítést nem ítélték meg.

Azt javasoljuk a község minden lakosának, hogy vegyék komolyan a használt földterületek tulajdonjogával kapcsolatos formalitásokat, a várfalvi mezőgazdasági nyilvántartásba nyújtsanak be nyilatkozatot a tulajdonukban lévő földterületekre és állatokra vonatkozóan. A 2023. évi 3. határozat fontos eleme a 4. cikk (4) bekezdésének rendelkezése, amely kimondja, hogy a mezőgazdasági termények

tulajdonosai kötelesek a mezőgazdasági terményt december 15-ig betakarítani, ez alól, csak az agrár-környezetgazdálkodási parcellák képeznek kivételt. A december 15-ig be nem takarított, vadállatok által elpusztított mezőgazdasági termények esetén (amelyeket ezen időpont után jelentettek be) nem jár kártérítés. A mezőgazdasági termények időben történő betakarítása segít távol tartani a vadállatot, mivel a község területén nem biztosít számukra könnyen hozzáférhető táplálékot.

Székely Izabella Marika

Titkos kertek keresésében

2023 Augusztus elseje előtt nem jártam még soha Várfalván - Aranyosrákoson. Augusztus elsején úgy kerültem a községbe, hogy a kolozsvári Kolozsvári Kulturális Központ által, Románia Remarcabilă program keretében meghirdetett pályázat egyik nyertese én lettem, és ezáltal megvalósíthattam évekkel ezelőtt megálmodott tervemet, egy rövidfilm elkészítését a zöldséges kertekről és megművelőikről. A filmet terveim szerint képek és egy pár makett kísérte.

A bonyolultnak tűnő szálláskeresés kérdése megoldódott már az első látogatás alkalmával az EKE - Várnál. És ezt követte a hasonlóan gördülékeny terepmunka. Habár az igazság az hogy amint az első séták során kiválasztott kertek gazdáival fel kellett venni a kapcsolatot kicsit elbizonytalanodtam, betolakodónak éreztem magam, igyekeztem minél visszafogottabb maradni, tartózkodó.

Az én munkám művészi munkának készült, nem adatokat gyűjtöttem, és ezt igyekeztem elmagyarázni. Azt is hogy nem akarok senkitől elvenni semmit, ha csak egy kép is legyen az, hanem a kertekről szeretnék beszélni, a növényekről, arcok nélkül, de mégis úgy hogy bárki, aki a munkámat meglátja megértse, hogy rengeteg munka és tudás áll egy kert fenntartása mögött, az élelem mögött ami bekerül a piacokra.

Már ami bekerül. A félelmeim viszont fölöslegesek voltak. Nagylelkű és nyitott emberekkel találkoztam, akik szívesen láttak. Minden látogatás számomra egy bensőséges találkozás volt. Úgy érzem ez a munka nem zárult le Szeptember 8 - án a kiállítás megnyitójával.

A munkát mindenképp folytatni szeretném, meglátogatni a kerteket és gazdáikat az év minden szakában.

Gál Orsolya, multimedia művész

Elfeledett szokások és mesterségek nyomában

Befejezted minden dolgodat? Talán már akad naponta két olyan órád, amivel nem tudsz mit kezdeni. Nagyszerű! Van egy ötletem, hogy mire fordíthatnád. Nézd csak, kint az égbolt kékje szürkére változott, a szél az utolsó faleveleket sepri várva a havat... Odabent, a kályha, aki a legjobb cimborád a téli hidegben, pihenésre csábít. Csakhogy belédhasít a gondolat, hogy te mégis valamit dolgozni akartál.

Régen sokszor nyaggattad a nagymamát, hogy mutassa meg a házban őrzött láda kincseit. Aztán, amikor kinyílt a láda teteje, megcsodáltad az ott őrzött csipkéket és a szépen összehajtogatott dolgokat, amelyek gondosan elrendezve még mindig naftalinszagot árasztottak. Édesanyád, nagyanád elmélázva mesélt neked minden egyes hímzett vagy szőtt textil történetéről, amelyet régen még saját kezükkel készítettek. Talán már akkor megfogant benned az a vágy, hogy egyszer majd hozzájuk hasonlóan megtanulsz szőni, hímezni, horgolni. Mindehhez viszont útmutatásra van szükséged.

Arra gondoltunk, hogy létrehozhatnánk egy műhelyt a mi közösségünkben. Úgy is egyre felkapottabb lett a szülők és gyerekek körében a kreatív művészeti tevékenység. Egy olyan teret képzeltünk el, ahol meséket szöhetünk, egy műhelyt, ahol kapcsolódhatunk nagyanaink hagyatékához.

Ehhez szükségünk van a nagyszülőkre, mint e gazdag hagyaték birtokosaira, azokra, akik elmesélhetik, hogyan éltek elődeink, milyen szokásaik voltak, hogyan készítették a ruhákat, milyen mintával és technikával díszítették azokat, hogyan készítették el otthonaik és házaik ékesítéséhez szükséges díszeket, miként játszottak és milyen játékokat fabrikáltak, milyen tevékenységeken vettek részt, milyen események voltak az ő idejükben. Így szeretnénk életre kelteni, tovább adni, megőrizni azokat a népi mesterségeket, amelyeknek ők tudósai voltak és azokat a népi szokásokat, hagyományokat amelyek egyre inkább végleg feledésbe merülnek.

Mit is fogunk konkrétan csinálni a műhelymunka során? Gyapjút nemezelné, szövünk meg tanuljuk felállítani a szövőszéket, varrunk, hímzünk, babákat, játékokat készítünk.

És természetesen emlékeket is fogunk szőni: arról az útról, amit a kendermag bejár, hogy aztán különböző ruhadarab váljon belőle, a juhgyapjúról, amelyből szintén fonal lesz, amit majd megszöhetünk, horgolhatunk vagy köthetünk.

Odakint sötétedik, a hidegnek is foga van. Milyen meleg a zokni és a gyapjú sapka! Jól jönne most egy ilyen műhely.

Felicia Rășinariu

A kis fa

Hol volt hol nem volt, volt egyszer egy apró fácska egy magas hegycsúcson. A kis fa arról álmodozott, mi lesz majd belőle, ha megnő. Éjjel a fácska vágyakozva nézett a csillagokra, amelyek úgy szikráztak fölötté, akár a gyémántes kiabált nekik:

– Szeretnék kincsesláda lenni! Beborítva arannyal, és telve gyönyörű drágakövekkel. Én leszek a legcsodálatosabb kincsesláda az egész világon!

Múltak az évek. Eső jött, aztán napsütés, és a kis fa egyre nagyobbra és egyre magasabbra nőtt. Egy szép napon egy favágó ballagott fel a hegyoldalra. Megpillantotta fát, és aztmondta:

– Csodálatos ez a fa! Éppen erre van szükségem.

És a fa eldőlt a fényesen csillogó fejsze csapásai alatt.

– Most lesz belőlem szép kincsesláda – gondolta a fa -, csodás kincseket kapok majd.

Egy asztalos műhelyében kötött ki. De az asztalos nem gondolt kincsesládára. Gyakorlott keze alól egy jászol került elő. A szép fa nem gyémánttal és drágakövekkel lett tele, hanem fűrészporral és szénával az éhes állatok számára.

Sok – sok nap telt el és sok – sok éjszaka. A fa már majdnem elfelejtette egykori álmát, amikor egy éjjel angyalok szálltak és egy fénylő csillag gyúlt ki éppen a fölött az istálló fölött, amelyikben a jászol állt. Vándorok érkeztek és egy fiatal nő fektette gyermekét a jászol puha szalmájára.

– Bárcsak jobb helyet készíthetnék neki! –

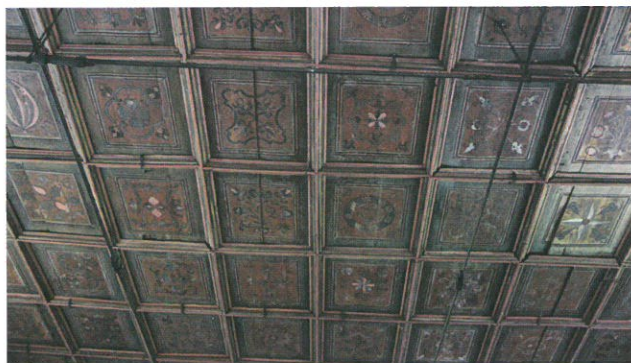
sóhajtott fel a férfi, aki mellette volt. Az anya megszorította a kezét és mosolygott. A fényes csillag rásütött a fényes és erős fára.

– Ez a jászol a legjobb hely neki! – mondta az asszony.

És a fa tudta, hogy teljesült az álma, kincsesláda lett belőle. Benne volt a világ legnagyobb kincse.

(A norvég legenda forrása: https://www.sze-pi.hu/irodalom/kedvenc/kt_008.html.)

A mesét az internetes forrás felhasználásával újramesélte: Bajzáth Mária)

Advent másként

“Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt.” Zsolt. 130, 6.

Adventi vásár, mézeskalács házikók, fahéj, és vanília illat lengi be a karácsonyi forgatagot, -a szeretet közterévé válik pár hétre sok nagyváros.

Advent van. Persze, ez a hangulat nem mindig igazodik az advent és a karácsony mély keresztyén tartalmához, sokkal inkább kívánná ettől függetlenül meghatározni az évnek e szakaszát. Mintha a karácsony attól függetlenül, annak tartalmától megüresedve is ünnep lehetne azáltal, hogy a humanista összetartozás, szolidaritás és szeretet ünnepe lesz. Jónak lenni jó, és különösen ilyenkor, adventi időszakban, amikor a másokra való odafigyelés lehetőségét szinte keresni sem kell, csupán a felkarolás, gondoskodás módját kiválasztani, ebben az időszakban mintha érzékenyebb lenne lelki hallásunk és cselekvésre készebbek kezeink.

Ezzel a lelki díszkivilágítással, belső hangulatkavalkáddal indulok szolgálati utamra Kercsed és Bágynon határán, ahol a falvak nem harcolnak hangosbemondókkal, fénnel, és köztéri megmozdulások sem jelzik az ünnep közeledtét.

Korán sötétedik és még napokig fogynak a nappalok és kövérednek az éjszakák.

A sűrű, ködös sötét éjszakában nehéz hinni, hogy éppen az éjszaka és a sötétség legmélyén van Isten és ember találkozásának legbiztosabb helye, ám a mesés hajnal már ígér valamit!

Az advent igazolja ezt. A sötétség egyre mélyül, és amikor a leghosszabb lesz az éjszaka, a sötétség mélypontján föllobban a fény és fölzeng majd

az angyalok éneke, de erre csendben várni kell!

A várakozás olyan művészet, amit türelmetlen korunk elfeledett. Ha nem éljük meg a várakozás lelkületét, a remény pislákolásának fényét, nem tudjuk megélni a beteljesedés áldását és örömét, sokkal szegényebbé válunk, mint ünnep előtt.

Márpedig ezen a világon meg kell tanulnunk várakozni az igazi értékre, legyen szó spirituális, vagy földi, materiális javokról, különben csak halmozzuk a pillanatnyilag fényesnek, értékesnek kikiáltott illúziókat. Várakozva tekinteni a legmélyebb, leggyengédebb, őszinte pillanatok elé, melyek nem a hangos fényáradatban, hanem a csírázás, növekedés, születés áhítatában: csendben bontakoznak ki.

Advent most történik, a mi városainkban, falvainkban, otthonainkban. Ha sikerül kellőképpen lelasullni, elcsendesedni, felismerjük varázsát.

Gyermekkorom ünnepi hangulatáért, amikor még érttem az angyalszót, ma újra megtanulok Vass Alberttel őszintén kérni:

“Én az ünnepet kérem. Adjátok vissza a karácsonyot! A különlegest. A hangulatosat. Ami egy évben csak egyszer van.

Adjátok vissza a karácsonyot! Ami a szeretetről, és nem a pénzről szól. Ami az együtt töltött időről, és nem a rohanásról szól. Ami a meghittségről, és nem az álszent mosolyokról szól. Ami az ünnepről szól.”

Kívánom, hogy az ünnep méltó alkalom legyen arra, hogy a karácsony fényéből valamit visszaszeressünk, és magunkkal vigyünk. Bizom benne, hogy áldott adventi alkalmakkal ajándékoz meg az Isten, hogy templomainkban, majd otthon a karácsonyfák alatt újraéljük a csodát.

Jöjjen segítségünkre adventi elcsendesedésünkhöz Pilinszky János imája: „Add, Istenem, hogy a világ kisimuljon és elcsendesedjen bennem és mindenkiben. Hogy az éjszaka csöndjében asztalodhoz ülhessek, ahhoz az asztalhoz, ami mellől senki se hiányozhat. Ahhoz az asztalhoz, hol a Nappal és a csillagokkal együtt a hétköznapi is kialszanak, s egyedül a te békéd világít. (...) Add, hogy imámban ne kérjek semmit, de annál inkább hallhassalak és hallgassalak Téged.” Ámen.

Kiss-Cserey Zoltán, Lelkipásztor,
Kercsed-Bágyon

